РЕФЕРАТИВНО-НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

ISSN 2521-1463

СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА.

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

ОНЛАЙН-ЖУРНАЛ ЗАСНОВАНО У 2016 РОЦІ

НОМЕР ЖУРНАЛУ

Том 4
№ 4 (22)

Липень – серпень 2019 р.

DOI 10.53672/ej.4.2019

expertize-journal.org.ua

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Назаров О. А.
Євдокимова Н. О.
Кириченко О. А.
Калинка Г. І.
Цільмак О. М.
Мотлях О. І.

Барко В. І.
Лефтеров В. О.
Коренюк П. І.
Алікіна Н. В.
Попова Г. В.
Вітомський Ю. Л.

Землянська О. В.

Чернякова О. В.
Большаков С. І.
Тунтула О. С.
Ткач Ю. Д.
Єгорова Т. М.
Лисенко А. Б.

Шаповалов В. О.
Савкіна Т. В.
Савостін О. П.
Безушко С. В.
Вербина Ю. В.
Хлонь О. М.

Інститут психологічної експертизи і поліграфа Kyiv

ВИДАЄТЬСЯ ЗА СПРИЯННЯ

Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі

ROR 02xc7et08

Номер на сайті

ISSN 2521-1463

ЗАСНОВНИК І ВИДАВЕЦЬ
Назаров Олег Анатолійович
канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва, судовий експерт

ВИДАВНИК НАЗАРОВ О. А.

Судово-психологічна експертиза

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал
Електронне видання
Засновано у травні 2016 року

2019. Том 4, № 4 (22)

Липень–серпень 2019 року

Київ · 2019
expertize-journal.org.ua

DOI: 10.53672/ej.4.2019
УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948
ББК 67.5:88.4
С89

ISSN 2521-1463 (Online)
EAN-13 9772521146000
Ідентифікатор медіа R40-05509

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі», ROR 02xc7et08

С89 **Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці** : реферативно-науковий online журнал. — 2019. Т. 4, № 4 (22) (липень–серпень 2019 р.). — Київ : Видавник Назаров О. А., 2019. — 41 с. — URL: expertize-journal.org.ua.

Номер містить оригінальні статті й реферати праць з юридичної психології, судової експертизи та суміжних галузей, а також новини журналу й розділ «Новини інженерної психології та психотехніки».

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів

За точність викладеного матеріалу відповідальність покладається на авторів

Рукописи можуть рецензуватися і не повертаються

Авторські права на матеріали належать їхнім авторам. Матеріали журналу поширюються на умовах ліцензії Creative Commons «Із Зазначенням Авторства 4.0 Міжнародна» (CC BY 4.0), крім першоджерел рефератів і передрукованих матеріалів, права на які належать їхнім правовласникам.

Редакційні правки, скорочення та зміна назви матеріалу погоджуються з автором до публікації

За достовірність інформації, що міститься в опублікованих матеріалах, відповідальність несуть автори

© Автори матеріалів, 2019
© Видавник Назаров О. А., 2019

Редакційна колегія

Головний редактор — видавець (засновник видання)

Назаров О. А. — канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва, атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження», стаж експертної діяльності з 2000 р., поліграфолог, правознавець. ORCID 0000-0002-3427-1162

Заступники головного редактора

Євдокимова Н. О. — д-р психол. наук, професор; напрям наукових робіт — психологічні науки. ORCID 0000-0002-8789-278X

Кириченко О. А. — д-р юрид. наук, професор, завідувач кафедри права факультету бізнесу, адміністрування та права Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика, наукова спеціальність 12.00.09 — кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; напрям наукових робіт — юридичні науки. ORCID 0000-0002-8748-6431

Відповідальний секретар

Калинка Г. І. — фахівець факультету бізнесу, адміністрування та права Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика, ад'юнкт зі спеціальності 19.00.06 — юридична психологія, здобувач наукового ступеня доктора філософії у галузі юридичної психології. ORCID 0000-0002-6113-7778

Члени редакційної колегії

Цільмак О. М. — д-р юрид. наук, канд. психол. наук, професор, завідувачка кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія», полковник міліції у відставці. ORCID 0000-0001-7348-4876

Мотлях О. І. — д-р юрид. наук, професор, провідний науковий співробітник наукової лабораторії з проблем досудового розслідування Навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ, поліграфолог, заслужений юрист України. ORCID 0000-0002-6135-9952

Барко В. І. — д-р психол. наук, професор, головний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії психологічного забезпечення Державного науково-дослідного інституту МВС України, поліграфолог, полковник міліції у відставці. ORCID 0000-0003-4962-0975

Лефтеров В. О. — д-р психол. наук, професор, проректор Міжнародного університету, полковник міліції у відставці. ORCID 0000-0002-9163-0555

Коренюк П. І. — д-р екон. наук, професор, академік (дійсний член) Академії економічних наук України, завідувач кафедри менеджменту організацій і адміністрування Дніпровського державного технічного університету. ORCID 0000-0001-8321-3199

Алікіна Н. В. — канд. психол. наук, старший науковий співробітник, експерт вищого кваліфікаційного класу, працювала тривалий час на посадах голови секції судової психологічної експертизи Науково-консультативної та методичної ради з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України, головним експертом лабораторії криміналістичних експертиз Київського науково-дослідного інституту судових експертиз, атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження» до 2016 р., стаж експертної роботи з 1978 р. ORCID 0000-0002-0166-4437

Попова Г. В. — канд. психол. наук, доцент, підполковник міліції у відставці. ORCID 0000-0003-3814-4037

Вітомський Ю. Л. — канд. психол. наук, офіцер запасу СБ України. ORCID 0009-0004-5206-5065

Землянська О. В. († 06.07.2020) — д-р психол. наук, професор, професор кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, полковник міліції у відставці. ORCID 0000-0001-6547-2621

Чернякова О. В. — канд. психол. наук, доцент, завідувачка кафедри психології та філософії Київського університету інтелектуальної власності та права. ORCID 0000-0002-0384-4829

Большаков С. І. — канд. військ. наук, доцент, керівник ТОВ «Науково-дослідний інститут судової експертизи та оцінки», атестований судовий експерт за спеціальностями 11.1 «Дослідження документів бухгалтерського, податкового обліку і звітності» та 12.2 «Визначення вартості колісних транспортних засобів та розміру збитку, завданого власнику транспортного засобу», суб'єкт оцінки майна та майнових прав, полковник ЗСУ у відставці. ORCID 0000-0003-2394-0225

Тунтула О. С. — канд. юрид. наук, доцент, доцент кафедри цивільного та кримінального права і процесу юридичного факультету Чорноморського національного університету імені Петра Могили, наукова спеціальність 12.00.09 — кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність. ORCID 0000-0002-1699-1668

Ткач Ю. Д. — канд. юрид. наук, доцент кафедри криміналістики Одеського державного університету внутрішніх справ, наукова спеціальність 12.00.09 — кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза. ORCID 0009-0006-3675-2548

Єгорова Т. М. — старший науковий співробітник Полтавського відділення Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України, голова секції судової психологічної експертизи Науково-консультативної та методичної ради з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України з 2015 р., атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження», стаж експертної діяльності з 2000 р. ORCID 0000-0002-4097-5449

Лисенко А. Б. — голова професійної громадської організації «Колегія поліграфологів України», директор Комітету з освіти правління громадської професійної організації «Міжнародна асоціація професіоналів в поліграфології» (AIPP, Мексика), експерт-аналітик 1 категорії, поліграфолог, підполковник СБУ в запасі. ORCID 0000-0002-8131-9931

Шаповалов В. О. — головний редактор журналу «Оцінка достовірності: наукові дослідження та практика», атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження» (2016 р.), старший науковий співробітник науково-дослідного відділу (проблем психологічного вивчення особового складу) Науково-методичного центру кадрової політики Міністерства оборони України (2020 р.), поліграфолог. ORCID 0009-0004-0472-6201

Савкіна Т. В. — старший науковий співробітник лабораторії почеркознавчих, лінгвістичних, психологічних, мистецтвознавчих досліджень Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України, атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження», стаж експертної діяльності з 1998 р. ORCID 0009-0007-9784-2253

Савостін О. П. — старший судовий експерт відділу почеркознавчих досліджень лабораторії криміналістичних видів досліджень Одеського науково-дослідного інституту судової експертизи Міністерства юстиції України, психолог — судовий експерт другого кваліфікаційного класу комунальної установи «Одеський обласний медичний центр психічного здоров'я», атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження», стаж експертної діяльності з 1982 р. ORCID 0009-0003-6666-0247

Безушко С. В. — канд. пед. наук, доцент. ORCID 0009-0008-2069-1642

Вербина Ю. В. — канд. психол. наук, доцент кафедри психології та педагогічної освіти Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика. ORCID 0009-0004-2947-9251

Хлонь О. М. — канд. психол. наук, доцент, доцент кафедри психології та філософії Київського університету інтелектуальної власності та права. ORCID 0000-0001-9733-8531

Зміст

ПЕРЕДМОВА . . . 6

РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, РЕФЕРАТИ СТАТЕЙ) . . . 7

1.1. Теорія та історія застосування спеціальних знань . . . 8

Кириченко О. А., Виноградов О. К., Ткач Ю. Д., Тунтула О. С. Нова доктрина одинадцятирівневої освіти та її навчального забезпечення : монографія . . . 8

Кириченко О. А., Ткач Ю. Д., Тунтула О. С. Періодизація розвитку, поняття, система і дисциплінарні зв'язки. Лекція № 1. Курс лекцій з криміналістики: навчальний посібник . . . 10

Кириченко О. А., Тунтула О. С. Основи зброєзнавства. Лекція № 9. Курс лекцій з криміналістики: навчальний посібник . . . 12

Кириченко О. А., Тунтула О. С., Ткач Ю. Д. Основи фотокінозйомки та звуковідеозапису. Лекція № 5. Курс лекцій з криміналістики: навчальний посібник . . . 14

Кириченко О. А., Ткач Ю. Д., Тунтула О. С. Основи одорології. Лекція № 8. Курс лекцій з криміналістики : навчальний посібник . . . 16

Кириченко О. А., Виноградов О. К., Виноградова А. А., Тунтула О. С. Обставини, що виключають суспільну небезпеку діяння. Лекція № 4. Курс лекцій із Загальної частини Антикримінальної галузі права України : навчальний посібник . . . 18

Кириченко О. А., Ткач Ю. Д., Тунтула О. С. Основи мікрооб'єктології. Лекція № 4. Курс лекцій з криміналістики : навчальний посібник . . . 20

Кириченко О. А., Ланцедова Ю. О., Тунтула О. С. Основи слідознавства. Лекція № 6. Курс лекцій з криміналістики : навчальний посібник . . . 22

Кириченко О. А., Ткач Ю. Д., Тунтула О. С. Основи методології. Лекція № 2. Курс лекцій з криміналістики : навчальний посібник . . . 24

1.2. Правове та науково-прикладне забезпечення професійної діяльності . . . 28

Міжнародні наукометричні бази даних (список) . . . 28

Committee on Publication Ethics (COPE), Open Access Scholarly Publishers Association (OASPA), Directory of Open Access Journals (DOAJ), World Association of Medical Editors (WAME). «Конституція» для наукових журналів відкритого доступу — Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing (Принципи прозорості та найкращої практики наукових публікацій) . . . 30

1.3. Рецензії та нові видання . . . 32

Gordon N. J., Fleisher W. L. Ефективні методи інтерв'ювання та допиту . . . 32

РОЗДІЛ 2. НОВИНИ ЖУРНАЛУ . . . 34

26 липня 2019 року поліграфологи різних українських силових структур вперше закінчили повний базовий курс підготовки поліграфологів від Американського Міжнародного Інституту Поліграфа . . . 34

02 серпня 2019 року відбулась презентація нової професійної літератури для державних та приватних поліграфологів, яка вийшла за сприяння Колегії поліграфологів України . . . 34

Українські поліграфологи правоохоронних відомств представили Україну на найбільшому щорічному навчальному Семінарі (Seminar / Workshop) Американської поліграфологічної асоціації в США в 2019 році . . . 34

У США в період з 25 по 30 серпня 2019 року відбувається найбільший 54 щорічний навчальний семінар Американської поліграфологічної асоціації . . . 35

РОЗДІЛ 3. НОВИНИ ІНЖЕНЕРНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОТЕХНІКИ . . . 36

Виявлення ознак обману за допомогою МРТ мозку (винахід США, 2013) . . . 36

ЧИТАЧІ ТАКОЖ ШУКАЮТЬ . . . 37

Передмова

СЛОВО РЕДАКЦІЇ

Звертаємо увагу: це реферативно-науковий журнал. Частина матеріалів номера — оригінальні статті, частина — реферати праць, які вже були опубліковані раніше: у фахових виданнях, на сайтах судів і державних органів. Реферати ми подаємо за правилами передруку: з іменем автора, незміненою назвою, бібліографічним описом першої публікації та посиланням на неї. Анотація до кожного матеріалу допоможе швидко вирішити, з чого почати читання.[6]

Шановні читачі! Позаду кожного рішення суду стоять факти, а позаду фактів — знання фахівців. Номер 2019. Том 4, № 4 (22) відкриває 14 матеріалів, присвячених таким темам: теорія та історія спеціальних знань, нормативне регулювання експертизи, нові видання.

> *Сторінка історії науки. 14 серпня 1989 року Гері Доутсон, якого в травні 1979 року засудили за зґвалтування, став першою в США людиною, виправданою завдяки ДНК-доказам. Ще 1985 року заявниця Кетлін Кроуелл Вебб зізналася, що вигадала звинувачення. У 2019 році минає 30 років від цієї події.*[7]

Почніть читання з матеріалу «Міжнародні наукометричні бази даних (список)». Якщо після нього у вас з'являться власні запитання, це добрий знак: так починається науковий пошук. Пишіть до журналу — ми публікуємо дослідження науковців і практиків.

Редакція журналу

РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, РЕФЕРАТИ СТАТЕЙ)

Позначки: «Анотація» — оригінальний матеріал, уперше оприлюднений у журналі; «Реферат» — стислий виклад праці або офіційного документа, уперше оприлюднених в іншому виданні чи на іншому ресурсі; під кожним рефератом наведено відомості про першу публікацію; наявний DOI зазначено біля відомостей про оприлюднення. Цифри у квадратних дужках відсилають до списку References після кожної публікації: описи за ДСТУ 8302:2015, українські й російські назви подано латиницею (транслітерація за постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2010 № 55), їхній переклад англійською — у квадратних дужках.

Читачеві. За кожною публікацією цього номера стоять реальні справи: кримінальні провадження, сімейні спори, позови про відшкодування моральної шкоди, перевірки із застосуванням поліграфа. Анотація допоможе швидко зорієнтуватися, а повний текст за посиланням відкриє методики, аргументи сторін і правові позиції Верховного Суду, які можуть знадобитися у вашій наступній справі. Читайте, порівнюйте з власною практикою і діліться знайденим з колегами.

1.1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ

НОВА ДОКТРИНА ОДИНАДЦЯТИРІВНЕВОЇ ОСВІТИ ТА ЇЇ НАВЧАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ : МОНОГРАФІЯ[1] *(мова оригіналу — російська; назву подано в перекладі)*

Кириченко О. А., Виноградов О. К., Ткач Ю. Д., Тунтула О. С.

Реферат. Монографію Кириченка О. А., Виноградова О. К., Ткача Ю. Д. і Тунтули О. С. присвячено переосмисленню засад правового регулювання освіти. Автори виходять з того, що юридична та інша освіта має бути безоплатною й доступною і вибудовуватися як одинадцятирівнева система, а її навчальне забезпечення має охоплювати ретроспективний, еталонний і базисний курси, доповнені системою спеціалізованих, академічних і сумативних позавузівських навчальних курсів. Центральне місце в праці посідає поняття освітньої компетентності: автори розкривають її сутність і виокремлюють доктринальну складову (з базисним і детальним рівнями), прикладну та аналітичну компетенції. Окремо схарактеризовано шкільну компетентність, яку запропоновано розглядати як єдність некваліфікованої робочої, загальнолюдської та потенційної компетентності. Поряд із цим запропоновано низку інших інноваційних доктрин і концепцій освітньої діяльності. Свої положення автори подають саме як доктрини, тобто як теоретичну основу, на яку має спиратися вдосконалення законодавства про освіту. Монографію видано російською мовою за науковою редакцією О. А. Кириченка (Київ : Видавець Назаров О. А., 2019, 182 с.) як додаток до електронного реферативно-наукового журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» (ISSN 2521-1463). До друку її рекомендувала вчена рада Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика (протокол № 11 від 26.06.2019). Рецензентами виступили доктори юридичних наук І. І. Котюк (Київський національний університет імені Тараса Шевченка), І. В. Пиріг (Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ) і Е. Б. Хачатуров (Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова). Автори адресують монографію тим, хто працює над вдосконаленням правового регулювання освіти: науковцям, практичним працівникам і освітянам. Для читачів журналу праця становить інтерес передусім як теоретична модель структури освітньої і професійної компетентності, на якій ґрунтується підготовка юристів та інших фахівців, що застосовують спеціальні знання.

Ключові слова: доктрина освіти, одинадцятирівнева освіта, юридична освіта, навчальне забезпечення, позавузівські навчальні курси, освітня компетентність, шкільна компетентність, правове регулювання освіти.

A New Doctrine of Eleven-Level Education and Its Instructional Support: A Monograph

Kyrychenko O. A., Vynohradov O. K., Tkach Yu. D., Tuntula O. S.

Abstract. Kyrychenko O. A., Vynohradov O. K., Tkach Yu. D. and Tuntula O. S. address the legal regulation of education and propose to rethink its doctrinal foundations. Their starting point is that legal and other education should be free and accessible and should be organised as an eleven-level system. Instructional support for such a system, in the authors' view, should consist of retrospective, reference and basic courses, complemented by a set of specialised, academic and summative courses de-

livered outside universities. The core of the monograph is the notion of educational competence. The authors define its essence and divide it into a doctrinal component, with basic and detailed levels, an applied competence and an analytical competence. School competence is treated separately as a combination of unskilled working competence, general human competence and potential competence. A number of other doctrines and concepts of educational activity are also put forward. The book was published in Russian, edited by Kyrychenko O. A. (Kyiv: Publisher Nazarov O. A., 2019, 182 pp.), as a supplement to the electronic abstracting and scientific journal Forensic Psychological Examination. Application of the Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice. It was approved for publication by the Academic Council of the Pylyp Orlyk International Classical University and reviewed by Doctors of Law I. I. Kotiuk, I. V. Pyrih and E. B. Khachaturov. The monograph is intended for scholars, practitioners and educators concerned with improving the legal framework of education, and it offers forensic specialists a theoretical model of the components of professional competence.

Keywords: education doctrine, eleven-level education, legal education, instructional support, extracurricular courses, educational competence, school competence, legal regulation of education.

Першоджерело: *Кириченко А. А., Виноградов А. К., Ткач Ю. Д., Тунтула А. С. Новая доктрина одиннадцатиуровневого образования и его учебного обеспечения : монография / под ред. А. А. Кириченко. Киев : Издатель Назаров О. А., 2019. 182 с. (Приложение к электронному реферативно-научному журналу «Судебно-психологическая экспертиза. Применение полиграфа и специальных знаний в юридической практике»).[1] Реферат оприлюднено в журналі 06.07.2019.*

References

1. Nova doktryna odynadtsiatyrivnevoi osvity ta yii navchalnoho zabezpechennia [A New Doctrine of Eleven-Level Education and Its Instructional Support: A Monograph] : monohrafiia : referat / Kyrychenko O. A. ta in. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. Vol. 4, No. 4 (22). URL: https://expertize-journal.org.ua/profesor-kirichenko-o-a/971-kirichenko-a-a-vinogradov-a-k-tkach-yu-d-tuntula-a-s-novaya-doktrina-odinnadtsatiurovnevogo-obrazovaniya-i-ego-uchebnogo-obespecheniya-monografiya (onovlena versiia vid 29.05.2022). [in Ukrainian].

ПЕРІОДИЗАЦІЯ РОЗВИТКУ, ПОНЯТТЯ, СИСТЕМА І ДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ. ЛЕКЦІЯ № 1. КУРС ЛЕКЦІЙ З КРИМІНАЛІСТИКИ: НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК[1]

Кириченко О. А., Ткач Ю. Д., Тунтула О. С.

Реферат. Лекція № 1, якою Кириченко О. А., Ткач Ю. Д. і Тунтула О. С. відкривають курс криміналістики, вийшла другим виданням як навчальний посібник (Київ : Видавець Назаров О. А., 2019, 72 с.) у додатку до електронного реферативно-наукового журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці». Автори викладають періодизацію розвитку вітчизняної криміналістики з характеристикою кожного періоду, розкривають сутність першої та другої концепцій поняття криміналістики, описують системно-структурну будову і змістовно-тематичне наповнення базового спеціального курсу, а також дисциплінарні зв'язки криміналістики. Ці питання докладно опрацьовано в «Курсі лекцій з криміналістики» за науковою редакцією О. А. Кириченка (Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2014). Там періодизацію побудовано на критеріях Ю. Д. Ткача (назва, поняття, системно-структурна будова і міжнауковий статус дисципліни) і виокремлено три періоди: накопичення знань у межах антикримінального права і процесу до 1898 р., формування уявлень про назву, поняття й систему науки (від 1898 р. до 1970-х рр.) та визначення її поняття, структури й наукового статусу (з 1970-х рр.). Криміналістику й ордистику автори курсу визначають як методичні (неправові, антиделіктні) юридичні науки, що розробляють відповідно гласні та негласні засоби протидії правопорушенням; друга концепція поширює їхній предмет на всі правопорушення, а не лише на злочини, а сам курс поділено на частини «Теорологія», «Техніка», «Тактика» і «Методика». Посібник рекомендувала вчена рада Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика (протокол № 11 від 26.06.2019), рецензенти — доктори юридичних наук І. І. Котюк, І. В. Пиріг та Е. Б. Хачатуров. Лекцію призначено для криміналістичної підготовки бакалаврів спеціальності 081 «Право»; вона буде корисною викладачам і студентам юридичних закладів вищої освіти та працівникам антиделіктних органів, а судовим експертам допоможе побачити місце спеціальних знань у системі протидії правопорушенням.

Ключові слова: криміналістика, періодизація розвитку криміналістики, поняття криміналістики, ордистика, система курсу криміналістики, дисциплінарні зв'язки, антиделіктна діяльність, юридична освіта, спеціальність 081 «Право».

Periodisation of Development, Concept, System and Disciplinary Links. Lecture No. 1. A Course of Lectures on Criminalistics: A Textbook

Kyrychenko O. A., Tkach Yu. D., Tuntula O. S.

Abstract. Lecture No. 1 by Kyrychenko O. A., Tkach Yu. D. and Tuntula O. S. opens their course in criminalistics and was reissued in a second edition (Kyiv: Publisher Nazarov O. A., 2019, 72 pp.) as a supplement to the electronic journal Forensic Psychological Examination. Application of the Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice. The authors outline the periodisation of Ukrainian criminalistics and characterise each period, explain the first and the second concepts of what criminalistics is, describe the structure and thematic content of the basic special course, and show the links between criminalistics and related disciplines. The same issues are developed in the Course of Lectures on Criminalistics edited by Kyrychenko O. A. (Mykolaiv, 2014). There the periodisation follows

criteria proposed by Tkach Yu. D. (the name, concept, structure and interdisciplinary status of the discipline) and distinguishes three periods: accumulation of knowledge within criminal law and procedure up to 1898, formation of ideas about the name, concept and system of the science from 1898 to the 1970s, and definition of its concept, structure and scientific status since the 1970s. Criminalistics and its covert counterpart, ordistics, are treated as methodological legal sciences that develop overt and covert means of countering offences, and the second concept extends their subject from crimes to all offences. The textbook was approved by the Academic Council of the Pylyp Orlyk International Classical University and is intended for law undergraduates, lecturers and staff of law enforcement bodies.

Keywords: criminalistics, history of criminalistics, periodisation, concept of criminalistics, ordistics, course structure, disciplinary links, legal education.

Першоджерело: *Кириченко О. А., Ткач Ю. Д., Тунтула О. С. Періодизація розвитку, поняття, система і дисциплінарні зв'язки. Лекція № 1. Курс лекцій з криміналістики : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Видавець Назаров О. А., 2019. 72 с. (Додаток до електронного реферативно-наукового журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці»).*[1] *Реферат оприлюднено в журналі 06.07.2019.*

References

1. Kyrychenko O. A., Tkach Yu. D., Tuntula O. S. Periodyzatsiia rozvytku, poniattia, systema i dystsyplinarni zviazky. Lektsiia № 1. Kurs lektsii z kryminalistyky: navchalnyi posibnyk [Periodisation of Development, Concept, System and Disciplinary Links. Lecture No. 1. A Course of Lectures on Criminalistics: A Textbook] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. Vol. 4, No. 4 (22). URL: https://expertize-journal.org.ua/profesor-kirichenko-o-a/972-kirichenko-o-a-tkach-yu-d-tuntula-o-s-periodizatsiya-rozvitku-ponyattya-sistema-i-distsiplinarni-zv-yazki-lektsiya-1-kurs-lektsij-z-kriminalistiki-navchalnij-posibnik (onovlena versiia vid 29.05.2022). [in Ukrainian].

ОСНОВИ ЗБРОЄДЕЛІКТИКИ. ЛЕКЦІЯ № 9. КУРС ЛЕКЦІЙ З КРИМІНАЛІСТИКИ: НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК[1]

Кириченко О. А., Тунтула О. С.

Реферат. Основи зброєделіктики Кириченко О. А. і Тунтула О. С. викладають у лекції № 9 курсу криміналістики, перевиданій як навчальний посібник (2-ге вид., Київ : Видавець Назаров О. А., 2019, 72 с.) у додатку до електронного реферативно-наукового журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці». Лекцію побудовано навколо трьох груп кримінальної зброї. Спершу автори розкривають сутність і базисні ознаки вогнепальної зброї, боєприпасів і слідів протиправного поводження з ними та пропонують їх класифікацію. Далі розглянуто сутність, базисні ознаки й класифікацію вибухової зброї, вибухових пристроїв, речовин і засобів підриву разом зі слідами протиправного поводження з ними, а також поняття, ознаки й класифікацію кримінальної механічної зброї та боєприпасів до неї. Окремо обґрунтовано розуміння зброєделіктики як базисного часткового криміналістичного та ордистичного вчення, визначено її системно-структурний статус і місце в курсі криміналістики та ордистики. Цю тему раніше висвітлено в авторській лекції «Основи зброєделіктики» (Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012), яку підготували Є. В. Кириленко, Т. О. Коросташова, Ю. О. Ланцедова й О. С. Тунтула за науковою редакцією О. А. Кириченка. У ній зброєделіктику визначено як часткове вчення криміналістики про кримінальну вогнепальну, механічну й вибухову зброю та сліди протиправного поводження з нею, яке має охоплювати технічну, тактичну й методичну частини курсу; розмежовано легальну зброю, легальну та ймовірну паразброю і кримінальну зброю де-факто й де-юре, а до протиправного поводження віднесено, зокрема, виготовлення, переробку, носіння, збут і контрабанду. Посібник рекомендувала вчена рада Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика (протокол № 11 від 26.06.2019); рецензенти — доктори юридичних наук І. І. Котюк, І. В. Пиріг та Е. Б. Хачатуров. Видання адресоване бакалаврам спеціальності 081 «Право», викладачам і студентам юридичних закладів вищої освіти та працівникам антиделіктних органів, а судовим експертам стане в пригоді як систематизований виклад ознак і класифікацій зброї та слідів поводження з нею.

Ключові слова: зброєделіктика, криміналістика, ордистика, вогнепальна зброя, боєприпаси, вибухова зброя, механічна зброя, сліди протиправного поводження зі зброєю, класифікація зброї, криміналістична підготовка.

Fundamentals of Weapon Delictology. Lecture No. 9. A Course of Lectures on Criminalistics: A Textbook

Kyrychenko O. A., Tuntula O. S.

Abstract. In Lecture No. 9 of their course in criminalistics, reissued as a textbook (2nd ed., Kyiv: Publisher Nazarov O. A., 2019, 72 pp.) in a supplement to the journal Forensic Psychological Examination. Application of the Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice, Kyrychenko O. A. and Tuntula O. S. present weapon delictology, the branch of criminalistics that studies criminal weapons and the traces of their unlawful handling. The lecture is organised around three groups of weapons. The authors first define firearms and ammunition, list their basic features and the traces left by their unlawful use, and classify them. They then turn to explosive weapons, explosive devices, substances and means of initiation, and finally to criminal mechanical weapons and their ammunition. A separate section justifies the status of weapon delictology as a basic partial doctrine of both criminal-

istics and ordistics, its covert counterpart, and defines its place in the course. The subject had earlier been treated in an author's lecture published in Mykolaiv in 2012 under the editorship of Kyrychenko O. A., which described weapon delictology as a doctrine running through the technical, tactical and methodological parts of criminalistics and distinguished legal weapons, legal and probable paraweapons, and criminal weapons de facto and de jure; unlawful handling there covers manufacture, conversion, carrying, sale and smuggling, among other acts. The textbook was approved by the Academic Council of the Pylyp Orlyk International Classical University and is aimed at law undergraduates, lecturers and law enforcement staff. Forensic experts may use it as an ordered summary of the features and classifications of weapons and related traces.

Keywords: weapon delictology, criminalistics, ordistics, firearms, ammunition, explosive weapons, mechanical weapons, traces of unlawful handling, classification of weapons.

Першоджерело: *Кириченко О. А., Тунтула О. С. Основи зброєделіктики. Лекція № 9. Курс лекцій з криміналістики : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Видавець Назаров О. А., 2019. 72 с. (Додаток до електронного реферативно-наукового журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці»).[1] Реферат оприлюднено в журналі 06.07.2019.*

References

1. Kyrychenko O. A., Tuntula O. S. Osnovy zbroiedeliktyky. Lektsiia № 9. Kurs lektsii z kryminalistyky: navchalnyi posibnyk [Fundamentals of Weapon Delictology. Lecture No. 9. A Course of Lectures on Criminalistics: A Textbook] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. Vol. 4, No. 4 (22). URL: https://expertize-journal.org.ua/profesor-kirichenko-o-a/973-kirichenko-o-a-tuntula-o-s-osnovi-zbroedeliktiki-lektsiya-9-kurs-lektsij-z-kriminalistiki-navchalnij-posibnik (onovlena versiia vid 17.02.2020). [in Ukrainian].

ОСНОВИ ФОТОКІНОЗЙОМКИ ТА ЗВУКОВІДЕОЗАПИСУ. ЛЕКЦІЯ № 5. КУРС ЛЕКЦІЙ З КРИМІНАЛІСТИКИ: НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК[1]

Кириченко О. А., Тунтула О. С., Ткач Ю. Д.

Реферат. Фотокінозйомку та звуковідеозапис Кириченко О. А., Тунтула О. С. і Ткач Ю. Д. розглядають у лекції № 5 курсу криміналістики не як набір технічних прийомів, а як базисне часткове вчення криміналістики. Лекція входить до серії, у якій авторський колектив у 2019 р. перевидав курс лекцій з криміналістики окремими посібниками; її перевидано як навчальний посібник (2-ге вид., Київ : Видавець Назаров О. А., 2019, 42 с.) у додатку до електронного реферативно-наукового журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці». Автори визначають поняття, систему й завдання цього вчення, стисло характеризують закарбовуючі (фіксувальні) методи фотокінозйомки та звуковідеозапису і пояснюють їхнє значення. Методи зйомки подано як способи фіксації й документування результатів отримуючих слідчих процесуальних дій. Окрему увагу приділено новим технічним можливостям: лазерному скануванню місця дорожньо-транспортного та іншого кримінального діяння і відеореєстраторам, записи яких автори розглядають як нове джерело відомостей про розвиток механізму дорожньо-транспортного діяння (ДТД). Завершують лекцію питання фіксації результатів і правила оформлення фотокінозйомки та звуковідеозапису в процесуальних документах. Така побудова поєднує технічний і процесуальний аспекти: від вибору методу зйомки до належного відображення її результатів у матеріалах провадження. Посібник рекомендувала вчена рада Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика (протокол № 11 від 26.06.2019); рецензенти — доктори юридичних наук І. І. Котюк, І. В. Пиріг та Е. Б. Хачатуров. Видання призначене для криміналістичної підготовки бакалаврів спеціальності 081 «Право» і може бути корисним викладачам і студентам юридичних закладів вищої освіти, працівникам юридичних та антиделіктних органів. Для слідчих, прокурорів, адвокатів і судових експертів, зокрема тих, хто досліджує обставини дорожньо-транспортних подій, лекція цінна увагою до відеореєстраторів і лазерного сканування як джерел об'єктивних даних про механізм події та до правил процесуального оформлення таких матеріалів.

Ключові слова: криміналістика, криміналістична фотографія, фотокінозйомка, звуковідеозапис, фіксація слідчих дій, лазерне сканування, відеореєстратор, дорожньо-транспортне діяння, процесуальні документи.

Fundamentals of Photography, Filming and Audio-Video Recording. Lecture No. 5. A Course of Lectures on Criminalistics: A Textbook

Kyrychenko O. A., Tuntula O. S., Tkach Yu. D.

Abstract. Kyrychenko O. A., Tuntula O. S. and Tkach Yu. D. treat photography, filming and audio-video recording not as a collection of technical tricks but as a basic partial doctrine of criminalistics. Their Lecture No. 5 was reissued as a textbook (2nd ed., Kyiv: Publisher Nazarov O. A., 2019, 42 pp.) in a supplement to the journal Forensic Psychological Examination. Application of the Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice. The authors define the concept, system and tasks of this doctrine, briefly characterise recording methods of photography, filming and audio-video recording, and explain their significance. Shooting techniques are presented as means of capturing and documenting

the results of investigative procedural actions aimed at obtaining information. Particular attention is paid to newer technologies: laser scanning of the scene of a road traffic incident or another criminal act, and dashboard cameras, whose recordings the authors regard as a new source of information on how the mechanism of a road traffic incident developed. The lecture ends with the rules for recording results and for reflecting photography, filming and audio-video recording in procedural documents, thus linking the technical and procedural sides of evidence collection. The textbook was approved by the Academic Council of the Pylyp Orlyk International Classical University and reviewed by Doctors of Law I. I. Kotiuk, I. V. Pyrih and E. B. Khachaturov. It is intended for law undergraduates, lecturers and staff of law enforcement bodies, and it will be useful to investigators, defence lawyers and forensic experts dealing with road traffic cases.

Keywords: criminalistics, forensic photography, video recording, audio recording, documentation of investigative actions, laser scanning, dashboard camera, road traffic incident, procedural documents.

Першоджерело: *Кириченко О. А., Тунтула О. С., Ткач Ю. Д. Основи фотокінозйомки та звуковідеозапису. Лекція № 5. Курс лекцій з криміналістики : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Видавець Назаров О. А., 2019. 42 с. (Додаток до електронного реферативно-наукового журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці»).*[1] *Реферат оприлюднено в журналі 06.07.2019.*

References

1. Kyrychenko O. A., Tuntula O. S., Tkach Yu. D. Osnovy fotokinoziomky ta zvukovideozapysu. Lektsiia № 5. Kurs lektsii z kryminalistyky: navchalnyi posibnyk [Fundamentals of Photography, Filming and Audio-Video Recording. Lecture No. 5. A Course of Lectures on Criminalistics: A Textbook] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. Vol. 4, No. 4 (22). URL: https://expertize-journal.org.ua/profesor-kirichenko-o-a/975-kirichenko-o-a-tuntula-o-s-tkach-yu-d-osnovi-fotokinozjomki-ta-lektsiya-5-kurs-lektsij-z-kriminalistiki-navchalnij-posibnik (onovlena versiia vid 17.02.2020). [in Ukrainian].

ОСНОВИ ОДОРОЛОГІЇ. ЛЕКЦІЯ № 8. КУРС ЛЕКЦІЙ З КРИМІНАЛІСТИКИ : НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК[1]

Кириченко О. А., Ткач Ю. Д., Тунтула О. С.

Реферат. Лекція № 8 «Основи одорології» курсу криміналістики О. А. Кириченка, Ю. Д. Ткача та О. С. Тунтули (2-ге вид. Київ : Видавець Назаров О. А., 2019, 56 с.; додаток до журналу; рекомендовано вченою радою Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика) розглядає одорологію як базисне часткове вчення криміналістики. Автори відтворюють хронологію її становлення: службові собаки в Гільдесгеймі з ініціативи Г. Гроса (1896 р.), винахід В. В. Безруковим, А. І. Вінбергом, М. Г. Майоровим і Р. М. Тодоровим одорологічного методу консервації слідів запаху (1965 р.), перша одорологічна лабораторія в Латвійській РСР (1976 р.), Перша міжнародна одорологічна конференція в Легіоново (2000 р.), докторська дисертація В. Д. Басая «Основи криміналістичної одорології» (2003 р.), перші лабораторії в експертних підрозділах МВС України (2004 р.). Обговорено термінологічну дискусію («одорологія», «осьмологія», «ольфактроніка») і модель Одорологічного центру з лабораторним (звичайна й діагностична комісійна одорологічна експертиза) та позалабораторним напрямами (пошук людини, наркотиків, вибухових речовин, зброї). До фізичних властивостей слідів запаху віднесено летючість, розчинність, адсорбцію, розбавлення й дифузію, до криміналістичних безперервність утворення, рухливість структури, розсіювання, подільність, збереження в герметичній упаковці, індивідуальність, відносну стійкість і відносну незмінність. Розглянуто гіпотези сприйняття запаху, роль потових і сальних залоз в утворенні індивідуального запаху, загальну та спеціальну класифікації слідів запаху за походженням і часом утворення. Методична частина спирається на розробки В. Д. Басая: джерела індивідуального запаху, одорологічна валіза, консервація запахоносіїв у фольгу та скляну місткість, збирання фонового запаху, двоетапне отримання порівняльних зразків (ст. 245 КПК України), вакуумна кріогенна установка. Окремо показано, у яких темах тактики й методики криміналістики доречно викладати одорологічні питання, і обґрунтовано потребу в спецкурсах для слідчих, суддів, експертів-одорологів та експертів-кінософів. Посібник призначено для криміналістичної підготовки бакалаврів права; він корисний слідчим, експертам і викладачам.

Ключові слова: одорологія, криміналістика, сліди запаху людини, собака-детектор, комісійна одорологічна експертиза, одорологічна лабораторія, запахоносій, зразки запаху, вакуумна кріогенна установка, класифікація слідів запаху.

Fundamentals of Odorology. Lecture No. 8. A Course of Lectures in Criminalistics: Textbook (2Nd Ed.)

Kyrychenko O. A., Tkach Yu. D., Tuntula O. S.

Abstract. Scent traces left by a person at a crime scene can be preserved and compared with reference samples, but the forensic value of this evidence depends on sound theory and strict collection methods. Kyrychenko O. A., Tkach Yu. D. and Tuntula O. S. (2nd ed., Kyiv: Publisher Nazarov O. A., 2019; 56 pp.) present odorology as a basic sub-doctrine of criminalistics in a lecture of their criminalistics course. They outline its history from the first police dogs in Hildesheim in 1896 and the 1965 invention of the scent preservation method, through the first odorology laboratory (1976), the First International Odorology Conference (2000) and Basai V. D.'s doctoral thesis (2003), to the first laboratories within the forensic units of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine in 2004. The authors discuss

competing terms (odorology, osmology, olfactronics) and a model of an Odorology Centre with laboratory work, including commission odorological examination, and field search for persons, drugs, explosives and weapons. They describe the physical properties of scent traces (volatility, solubility, adsorption, dilution, diffusion) and their forensic properties, including continuous formation, divisibility, preservation in sealed packaging, individuality and relative stability. General and special classifications of scent traces by origin and age are proposed. The practical part, based on Basai's methodology, covers sources of individual scent, the odorology kit, preservation of scent carriers in foil and glass jars, background scent collection, two-stage taking of reference samples under Article 245 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, and a vacuum cryogenic extraction unit.

Keywords: odorology, criminalistics, human scent traces, scent detection dog, commission odorological examination, odorology laboratory, scent carrier, reference scent samples, vacuum cryogenic unit, classification of scent traces.

Першоджерело: *Кириченко О. А., Ткач Ю. Д., Тунтула О. С. Основи одорології. Лекція № 8. Курс лекцій з криміналістики : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Видавець Назаров О. А., 2019. 56 с. (Додаток до електронного реферативно-наукового журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці»).[1] Реферат оприлюднено в журналі 16.07.2019.*

References

1. Kyrychenko O. A., Tkach Yu. D., Tuntula O. S. Osnovy odorolohii. Lektsiia № 8. Kurs lektsii z kryminalistyky [Fundamentals of Odorology. Lecture No. 8. A Course of Lectures in Criminalistics: Textbook (2Nd Ed.)] : navchalnyi posibnyk : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. Vol. 4, No. 4 (22). URL: https://expertize-journal.org.ua/profesor-kirichenko-o-a/981-kirichenko-o-a-tkach-yu-d-tuntula-o-s-osnovi-odorologiji-lektsiya-8-kurs-lektsij-z-kriminalistiki-navch-posib-2-ge-vid (onovlena versiia vid 17.02.2020). [in Ukrainian].

ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ СУСПІЛЬНУ НЕБЕЗПЕКУ ДІЯННЯ. ЛЕКЦІЯ № 4. КУРС ЛЕКЦІЙ ІЗ ЗАГАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ АНТИКРИМІНАЛЬНОЇ ГАЛУЗІ ПРАВА УКРАЇНИ : НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК[1]

Кириченко О. А., Виноградов О. К., Виноградова А. А., Тунтула О. С.

Реферат. Лекція № 4 «Обставини, що виключають суспільну небезпеку діяння» належить до курсу лекцій із Загальної частини Антикримінальної галузі права України, який розвиває термінологію наукової школи професора Аланкіра (О. А. Кириченка). Кириченко О. А., Виноградов О. К., Виноградова А. А. і Тунтула О. С. підготували третє видання навчального посібника (Київ : Видавець Назаров О. А., 2019, 72 с.), що вийшло як додаток до електронного реферативно-наукового журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці». Посібник рекомендувала вчена рада Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика (протокол № 11 від 26.06.2019), рецензенти: доктори юридичних наук І. І. Котюк, І. В. Пиріг, Е. Б. Хачатуров. Автори викладають законодавче визначення сутності необхідної оборони, уявної оборони, затримання особи, яка вчинила злочин, крайньої необхідності, фізичного або психічного примусу, виконання наказу чи розпорядження, діяння, пов'язаного з ризиком, та інших обставин, що виключають суспільну небезпеку діяння, і аналізують розуміння таких обставин у кодексах інших держав. Підсумком стає запропонована редакція статті перспективного Конституційного кодексу України, яка охоплює названі й додаткові обставини, що виключають антисоціальність діяння, а також обставини, що виключають, пом'якшують чи обтяжують вину особи. О. С. Тунтула та І. О. Ісламов (Журнал східноєвропейського права, 2019, № 70), посилаючись на с. 59–60 цього видання, пов'язують із ним вимогу визначити сутність, підстави й межі кожної такої обставини, поняття уявної обставини, що виключає антисоціальність діяння, та віднесення явно вираженої віктимної поведінки потерпілого до пом'якшувальних обставин; попереднє, друге видання лекції, за їхніми даними, вийшло 2017 р. у Миколаєві. Ідея загальноправової сутності й переліку цих обставин, за відомостями про школу Аланкіра, належить О. К. Виноградову. Посібник призначено для базисноантиделіктної підготовки бакалаврів галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право»; він може бути корисним викладачам і студентам юридичних закладів вищої освіти, працівникам юридичних та антиделіктних органів.

Ключові слова: обставини, що виключають суспільну небезпеку діяння, необхідна оборона, уявна оборона, крайня необхідність, затримання особи, яка вчинила злочин, фізичний або психічний примус, виправданий ризик, антисоціальність діяння, Конституційний кодекс України, вина особи, Антикримінальна галузь права.

Circumstances Excluding the Social Danger of an Act. Lecture No. 4. Course of Lectures on the General Part of the Anti-Criminal Branch of Law of Ukraine: A Textbook

Kyrychenko O. A., Vynohradov O. K., Vynohradova A. A., Tuntula O. S.

Abstract. Necessary defence, extreme necessity and similar grounds are set out in a separate section of the Criminal Code of Ukraine, yet the scientific school of Professor Alankir (O. A. Kyrychenko) treats them as general legal circumstances relevant beyond criminal law. Lecture No. 4 of the course on the General Part of the Anti-Criminal Branch of Law of Ukraine, written by Kyrychenko O. A., Vynohradov O. K., Vynohradova A. A. and Tuntula O. S., appeared in its third edition in 2019 (Kyiv:

Publisher Nazarov O. A., 72 pp.) as a supplement to this journal and was recommended by the Academic Council of the Petro Mohyla International Classical University. The authors set out the statutory definitions of necessary defence, putative defence, apprehension of an offender, extreme necessity, physical or mental coercion, execution of an order, justified risk and other circumstances excluding the social danger of an act, and compare how such circumstances are understood in the codes of other states. The lecture culminates in a draft article of a prospective Constitutional Code of Ukraine that lists these and additional circumstances excluding the antisocial nature of an act, together with circumstances that exclude, mitigate or aggravate guilt. Tuntula and Islamov (Journal of Eastern European Law, 2019, No. 70), citing pages 59 to 60 of this edition, associate it with the requirement to define the essence, grounds and limits of each circumstance, the notion of an imaginary circumstance excluding the antisocial nature of an act, and the recognition of clearly expressed victim behaviour as a mitigating circumstance. The textbook is intended for undergraduate law students and may also assist lecturers and law enforcement practitioners.

Keywords: circumstances excluding social danger, necessary defence, putative defence, extreme necessity, justified risk, coercion, antisocial nature of an act, Constitutional Code of Ukraine, guilt, anti-criminal branch of law.

Першоджерело: *Кириченко О. А., Виноградов О. К., Виноградова А. А., Тунтула О. С. Обставини, що виключають суспільну небезпеку діяння. Лекція № 4. Курс лекцій із Загальної частини Антикримінальної галузі права України : навч. посіб. 3-тє вид. Київ : Видавець Назаров О. А., 2019. 72 с. (Додаток до електронного реферативно-наукового журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці»).*[1] *Реферат оприлюднено в журналі 16.07.2019.*

References

1. Tuntula O. S. Obstavyny, shcho vykliuchaiut suspilnu nebezpeku diiannia. Lektsiia № 4. Kurs lektsii iz Zahalnoi chastyny Antykryminalnoi haluzi prava Ukrainy : navchalnyi posibnyk [Circumstances Excluding the Social Danger of an Act. Lecture No. 4. Course of Lectures on the General Part of the Anti-Criminal Branch of Law of Ukraine: A Textbook] : referat / Kyrychenko O. A. ta in. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. Vol. 4, No. 4 (22). URL: https://expertize-journal.org.ua/profesor-kirichenko-o-a/978-kirichenko-o-a-vinogradov-a-k-vinogradova-a-a-tuntula-o-s-obstavini-shcho-viklyuchayut-suspilnu-nebezpeku-diyannya-lektsiya-4-kurs-lektsij-iz-zagalnoji-chastini-antikriminalnoji-galuzi-prava-ukrajini-navch-posib-3-te-vid (onovlena versiia vid 17.02.2020). [in Ukrainian].

ОСНОВИ МІКРООБ'ЄКТОЛОГІЇ. ЛЕКЦІЯ № 4. КУРС ЛЕКЦІЙ З КРИМІНАЛІСТИКИ : НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК[1]

Кириченко О. А., Ткач Ю. Д., Тунтула О. С.

Реферат. Основи криміналістичної мікрооб'єктології О. А. Кириченко розробив ще в докторській дисертації 1996 р., а вже його кандидатська дисертація 1992 р., за відомостями про наукову школу професора Аланкіра, містила нові підходи до роботи з мікрооб'єктологічними відомостями. Лекція № 4 «Основи мікрооб'єктології» з курсу лекцій з криміналістики, підготовлена Кириченком О. А., Ткачем Ю. Д. і Тунтулою О. С., переносить ці напрацювання в навчальний формат. Друге видання посібника (Київ : Видавець Назаров О. А., 2019, 36 с.) вийшло як додаток до електронного реферативно-наукового журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці»; його рекомендувала вчена рада Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика (протокол № 11 від 26.06.2019), рецензували доктори юридичних наук І. І. Котюк, І. В. Пиріг та Е. Б. Хачатуров. Автори послідовно викладають історію розвитку і термінологію мікрооб'єктів, основні напрями визначення мікрооб'єктів і сутність їх якісного визначення. Далі розглянуто властивості й механізм утворення мікрооб'єктів, їх видову класифікацію та інші класифікаційні поділи. Завершує лекцію визначення предмета криміналістичної мікрооб'єктології та її місця поміж інших наукових знань. Отже, матеріал побудовано від термінологічних питань і критеріїв визначення мікрооб'єктів до їх систематизації та міждисциплінарних зв'язків, що відповідає логіці становлення окремого криміналістичного вчення. У «Курсі лекцій з криміналістики» О. А. Кириченка, О. С. Тунтули та співавторів (Миколаїв, 2014) основи мікрооб'єктології віднесено до теорологічної частини курсу, тобто до загальнотеоретичних положень науки. Посібник призначено для криміналістичної підготовки бакалаврів галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Він може бути корисним викладачам і студентам юридичних закладів вищої освіти, працівникам юридичних та антиделіктних органів, а також судовим експертам, які досліджують мікрооб'єкти.

Ключові слова: мікрооб'єктологія, криміналістична мікрооб'єктологія, мікрооб'єкти, класифікація мікрооб'єктів, механізм утворення мікрооб'єктів, властивості мікрооб'єктів, криміналістика, наукова школа професора Аланкіра.

Fundamentals of Micro-Object Science. Lecture No. 4. Course of Lectures on Criminalistics: A Textbook

Kyrychenko O. A., Tkach Yu. D., Tuntula O. S.

Abstract. Micro-objects form a distinct area of forensic research, and in Ukraine its development is associated with O. A. Kyrychenko, who laid the foundations of forensic micro-object science in his 1996 doctoral thesis; according to the profile of the Professor Alankir scientific school, his 1992 candidate thesis had already proposed new approaches to handling micro-object information. Lecture No. 4, Fundamentals of Micro-Object Science, from the course of lectures on criminalistics by Kyrychenko O. A., Tkach Yu. D. and Tuntula O. S., brings this research into a teaching format. The second edition (Kyiv: Publisher Nazarov O. A., 2019, 36 pp.) was issued as a supplement to this journal and recommended by the Academic Council of the Petro Mohyla International Classical University (minutes No. 11 of 26 June 2019). The authors trace the history and terminology of micro-objects, review the main approaches to defining them and explain the essence of their qualitative definition. They then examine the properties of micro-objects and the mechanism of their formation, their classification by type and

other classification schemes. The lecture concludes by defining the subject of forensic micro-object science and its place among other fields of knowledge. The material thus moves from terminology and defining criteria to systematisation and interdisciplinary links, as befits an emerging criminalistic doctrine. In an earlier course of lectures on criminalistics by Kyrychenko, Tuntula and co-authors (Mykolaiv, 2014), the fundamentals of micro-object science were placed in the theoretical part of the course. The textbook is designed for undergraduate law students and may be useful to lecturers, law enforcement practitioners and forensic experts who examine micro-objects.

Keywords: micro-object science, forensic micro-objects, classification of micro-objects, formation mechanism, properties of micro-objects, criminalistics, forensic science education.

Першоджерело: *Кириченко О. А., Ткач Ю. Д., Тунтула О. С. Основи мікрооб'єктології. Лекція № 4. Курс лекцій з криміналістики : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Видавець Назаров О. А., 2019. 36 с. (Додаток до електронного реферативно-наукового журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці»).*[1] *Реферат оприлюднено в журналі 16.07.2019.*

References

1. Kyrychenko O. A., Tkach Yu. D., Tuntula O. S. Osnovy mikroobiektolohii. Lektsiia № 4. Kurs lektsii z kryminalistyky [Fundamentals of Micro-Object Science. Lecture No. 4. Course of Lectures on Criminalistics: A Textbook] : navchalnyi posibnyk : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. Vol. 4, No. 4 (22). URL: https://expertize-journal.org.ua/profesor-kirichenko-o-a/979-kirichenko-o-a-tkach-yu-d-tuntula-o-s-osnovi-mikroob-ektologiji-lektsiya-4-kurs-lektsij-z-kriminalistiki-navch-posib-2-ge-vid (onovlena versiia vid 17.02.2020). [in Ukrainian].

ОСНОВИ СЛІДОЗНАВСТВА. ЛЕКЦІЯ № 6. КУРС ЛЕКЦІЙ З КРИМІНАЛІСТИКИ : НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК[1]

Кириченко О. А., Ланцедова Ю. О., Тунтула О. С.

Реферат. Слідознавство автори розглядають як базисне часткове вчення криміналістики і пропонують розмежовувати сліди, траси та субстанції. Лекція № 6 «Основи слідознавства» з курсу лекцій з криміналістики, підготовлена Кириченком О. А., Ланцедовою Ю. О. і Тунтулою О. С., вийшла другим виданням (Київ : Видавець Назаров О. А., 2019, 48 с.) як додаток до електронного реферативно-наукового журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці». Посібник рекомендувала вчена рада Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика (протокол № 11 від 26.06.2019), рецензенти: доктори юридичних наук І. І. Котюк, І. В. Пиріг і Е. Б. Хачатуров. У лекції розкрито сутність і співвідношення слідів, трас і субстанцій, а також сутність слідознавства як окремого вчення в системі криміналістики. Викладено класифікацію слідів, трас і субстанцій. Значну частину матеріалу присвячено слідам пальців рук та іншого шкірного покриву людини: їх природі, класифікації, властивостям і механізму утворення. Особливу увагу приділено методиці збирання та дослідження основних різновидів слідів. Лекція продовжує напрацювання наукової школи професора Аланкіра, до якої належать автори: за відомостями про школу, Ю. О. Ланцедова розробила концепції сутності, послідовності та інших закономірностей роботи з різними джерелами антиделіктних відомостей, а О. С. Тунтула запропонувала видовий поділ суб'єктивних, об'єктивних і змішаних джерел таких відомостей. У «Курсі лекцій з криміналістики» О. А. Кириченка та співавторів (Миколаїв, 2014) основи слідознавства вже було виокремлено в технічній частині курсу поряд з одорологією та зброєделіктикою. Посібник призначено для криміналістичної підготовки бакалаврів галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Він буде корисним викладачам і студентам юридичних закладів вищої освіти, працівникам юридичних та антиделіктних органів, а також судовим експертам-криміналістам, зокрема фахівцям з дактилоскопії та трасології.

Ключові слова: слідознавство, сліди, траси, субстанції, класифікація слідів, сліди пальців рук, механізм слідоутворення, методика збирання слідів, криміналістична техніка, наукова школа професора Аланкіра.

Fundamentals of Trace Science. Lecture No. 6. Course of Lectures on Criminalistics: A Textbook

Kyrychenko O. A., Lantsedova Yu. O., Tuntula O. S.

Abstract. Trace evidence is traditionally studied within forensic trasology, whereas the Professor Alankir scientific school proposes a broader framework that distinguishes traces, the authors' category of trasy, and substances. Lecture No. 6, Fundamentals of Trace Science, from the course of lectures on criminalistics by Kyrychenko O. A., Lantsedova Yu. O. and Tuntula O. S., was published in its second edition (Kyiv: Publisher Nazarov O. A., 2019, 48 pp.) as a supplement to this journal and was recommended by the Academic Council of the Petro Mohyla International Classical University. The lecture explains the essence of traces, trasy and substances and the relationship between them, and presents trace science as a basic partial doctrine of criminalistics. It sets out classifications of traces, trasy and substances. A substantial part deals with fingerprints and other traces of human skin: their nature, classification, properties and the mechanism of their formation. Particular attention is paid to the methods of collecting and examining the main types of traces. The lecture builds on earlier work

of the school, whose members developed concepts of handling different sources of anti-delict information and a classification of subjective, objective and mixed sources of such information. In an earlier course of lectures on criminalistics by Kyrychenko and co-authors (Mykolaiv, 2014), trace science had already been placed in the technical part of the course alongside odorology and forensic weapon science. The textbook is intended for undergraduate law students and may assist lecturers, law enforcement practitioners and forensic experts who work with fingerprints and other trace evidence.

Keywords: trace science, traces, substances, classification of traces, fingerprints, trace formation mechanism, collection of trace evidence, criminalistics, forensic science education.

Першоджерело: *Кириченко О. А., Ланцедова Ю. О., Тунтула О. С. Основи слідознавства. Лекція № 6. Курс лекцій з криміналістики : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Видавець Назаров О. А., 2019. 48 с. (Додаток до електронного реферативно-наукового журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці»).*[1] *Реферат оприлюднено в журналі 16.07.2019.*

References

1. Kyrychenko O. A., Lantsedova Yu. O., Tuntula O. S. Osnovy slidoznavstva. Lektsiia № 6. Kurs lektsii z kryminalistyky [Fundamentals of Trace Science. Lecture No. 6. Course of Lectures on Criminalistics: A Textbook] : navchalnyi posibnyk : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. Vol. 4, No. 4 (22). URL: https://expertize-journal.org.ua/profesor-kirichenko-o-a/980-kirichenko-o-a-lantsedova-yu-o-tuntula-o-s-osnovi-slidoznavstva-lektsiya-6-kurs-lektsij-z-kriminalistiki-navch-posib-2-ge-vid (onovlena versiia vid 17.02.2020). [in Ukrainian].

ОСНОВИ МЕТОДОЛОГІЇ. ЛЕКЦІЯ № 2. КУРС ЛЕКЦІЙ З КРИМІНАЛІСТИКИ : НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК[1]

Кириченко О. А., Ткач Ю. Д., Тунтула О. С.

Реферат. Лекція № 2 «Основи методології» продовжує курс лекцій з криміналістики, який Кириченко О. А., Ткач Ю. Д. і Тунтула О. С. у 2019 р. перевидали окремими навчальними посібниками в додатку до електронного реферативно-наукового журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці». Друге видання лекції (Київ : Видавець Назаров О. А., 2019, 32 с.) рекомендувала вчена рада Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика (протокол № 11 від 26.06.2019). Рецензентами виступили доктори юридичних наук І. І. Котюк (Київський національний університет імені Тараса Шевченка), І. В. Пиріг (Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ) і Е. Б. Хачатуров (Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова). Посібник призначено для криміналістичної підготовки бакалаврів галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право»; він може бути корисним викладачам і студентам юридичних закладів вищої освіти, працівникам юридичних та антиделіктних органів. Лекція йде в курсі слідом за лекцією № 1, присвяченою періодизації розвитку, поняттю, системі й дисциплінарним зв'язкам криміналістики. У «Курсі лекцій з криміналістики» за науковою редакцією О. А. Кириченка (Миколаїв, 2014) основи методології віднесено до вступної частини «Теорологія», а криміналістику, як і ордистику, визначено як методичну (неправову, антиделіктну) юридичну науку, що розробляє технічні засоби, тактичні прийоми й методичні рекомендації протидії правопорушенням. Саме методологічні засади цієї науки й становлять предмет лекції № 2.

Ключові слова: криміналістика, методологія криміналістики, теорологія, ордистика, антиделіктна діяльність, курс лекцій, криміналістична підготовка, спеціальність 081 «Право».

Fundamentals of Methodology. Lecture No. 2. A Course of Lectures on Criminalistics: A Textbook

Kyrychenko O. A., Tkach Yu. D., Tuntula O. S.

Abstract. Lecture No. 2, Fundamentals of Methodology, belongs to the course in criminalistics that Kyrychenko O. A., Tkach Yu. D. and Tuntula O. S. reissued in 2019 as a series of separate textbooks in a supplement to the electronic journal Forensic Psychological Examination. Application of the Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice. The second edition of the lecture (Kyiv: Publisher Nazarov O. A., 2019, 32 pp.) was approved by the Academic Council of the Pylyp Orlyk International Classical University on 26 June 2019 and reviewed by Doctors of Law I. I. Kotiuk of Taras Shevchenko National University of Kyiv, I. V. Pyrih of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs and E. B. Khachaturov of Admiral Makarov National University of Shipbuilding. In the course it follows Lecture No. 1, which deals with the periodisation, concept, system and disciplinary links of criminalistics. In the Course of Lectures on Criminalistics edited by Kyrychenko O. A. (Mykolaiv, 2014), the fundamentals of methodology form part of the introductory section called theorology, and criminalistics, like ordistics, is defined as a methodological, non-legal legal science that develops technical means, tactical techniques and methodological recommendations for countering offences. The methodological foundations of this science are the subject of Lecture No. 2. The textbook is intended for undergraduate students of law, lecturers of law schools and staff of legal and law enforcement bodies, who need a coherent theoretical basis before studying the technical and tactical parts of the course.

Keywords: criminalistics, methodology of criminalistics, theorology, ordistics, countering offences, course of lectures, legal education.

Першоджерело: *Кириченко О. А., Ткач Ю. Д., Тунтула О. С. Основи методології. Лекція № 2. Курс лекцій з криміналістики : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Видавець Назаров О. А., 2019. 32 с. (Додаток до електронного реферативно-наукового журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці»).*[1] *Реферат оприлюднено в журналі 16.07.2019.*

References

1. Kyrychenko O. A., Tkach Yu. D., Tuntula O. S. Osnovy metodolohii. Lektsiia № 2. Kurs lektsii z kryminalistyky [Fundamentals of Methodology. Lecture No. 2. A Course of Lectures on Criminalistics: A Textbook] : navchalnyi posibnyk : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. Vol. 4, No. 4 (22). URL: https://expertize-journal.org.ua/profesor-kirichenko-o-a/977-kirichenko-o-a-tkach-yu-d-tuntula-o-s-osnovi-metodologiji-lektsiya-2-kurs-lektsij-z-kriminalistiki-navch-posib-2-ge-vid (onovlena versiia vid 04.11.2026). [in Ukrainian].

НАЗАРОВ ОЛЕГ АНАТОЛІЙОВИЧ[1]

Службова інформація. Картка головного редактора журналу. Назаров Олег Анатолійович — засновник-видавець і головний редактор online-журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» (ISSN 2521-1463), кандидат психологічних наук, доцент; кваліфікація: судова експертиза, поліграфолог, судовий експерт-психолог; місцезнаходження: Київ. Зазначено його членство в професійних об'єднаннях журналістів відповідно до ч. 2 ст. 25 Закону України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні»: Незалежній медіапрофспілці України та Міжнародній федерації журналістів (IFJ, Бельгія). Подано контактний телефон і посвідчення професійного журналіста, яке він має з 2017 р.

Вперше оприлюднено: *сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 21.07.2019.*

Повний текст

Посвідчення професійного журналіста Назарова О.А. з 2017 року:

References

1. Nazarov Oleh Anatoliiovych. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. Vol. 4, No. 4 (22). URL: https://expertize-journal.org.ua/naukovi-zhurnalisti-vidannya/983-nazarov-oleg-anatolijovich (onovlena versiia vid 24.03.2023). [in Ukrainian].

БОЛЬШАКОВ СЕРГІЙ ІВАНОВИЧ[1]

Службова інформація. Картка члена редакції online-журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» (ISSN 2521-1463). Сергія Івановича Большакова представлено як наукового журналіста видання, який працює на громадських засадах. Він кандидат військових наук, доцент, головний науковий співробітник ТОВ «Науково-дослідний інститут судової експертизи та оцінки» і проректор з наукової роботи Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку (м. Одеса). Зазначено його членство в Незалежній медіапрофспілці України та Міжнародній федерації журналістів (IFJ) з посиланням на ч. 2 ст. 25 Закону України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», місце перебування, контактні дані й посвідчення професійного журналіста.

Вперше оприлюднено: *сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 21.07.2019.*

Повний текст

Посвідчення професійного журналіста Большакова С.І.:

References

1. Bolshakov Serhii Ivanovych. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. Vol. 4, No. 4 (22). URL: https://expertize-journal.org.ua/naukovi-zhurnalisti-vidannya/982-bolshakov-sergij-ivanovich (onovlena versiia vid 24.03.2023). [in Ukrainian].

1.2. ПРАВОВЕ ТА НАУКОВО-ПРИКЛАДНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

МІЖНАРОДНІ НАУКОМЕТРИЧНІ БАЗИ ДАНИХ (СПИСОК)[1]

Реферат. Список міжнародних наукометричних баз даних, каталогів, репозитаріїв і електронних бібліотек, у яких можна зареєструвати науковий журнал, уклав інтернет-проєкт «Видавництво», що займається комплексною підтримкою наукових журналів у мережі. Редакція відтворює цей перелік як практичний орієнтир для редакторів і авторів, які прагнуть підвищити видимість своїх публікацій. За даними укладачів, станом на 02.08.2017 список охоплював 220 позицій і мав поповнюватися за участю читачів. До нього включено ресурси міжнародного й регіонального, реферативного й повнотекстового, мультидисциплінарного та спеціалізованого характеру: Scopus, індекси Web of Science (Arts & Humanities Citation Index, Emerging Sources Citation Index, Science Citation Index Expanded, Social Sciences Citation Index) і тематичні бази Thomson Reuters, Google Scholar, BASE, ROAD, Index Copernicus, Ulrichsweb, ERIH PLUS, Crossref, EBSCO, OpenAIRE, Zenodo, WorldCat, SSRN, SciELO, JSTOR, PubMed, PubPsych, Philosopher's Index, каталоги університетських і національних бібліотек, платформи Issuu й Calaméo, а також Національну бібліотеку України імені В. І. Вернадського та Ukrainian Scientific Journals. Укладачі умовно поділяють бази за складністю реєстрації на три групи: легкі (переважно каталоги з лояльною модерацією та мінімальними вимогами), середньої складності (реферативні й повнотекстові бази з власним імпакт-фактором і рейтингами, суворішою модерацією та розглядом заявок від одного місяця до року) і підвищеної складності (Scopus і Web of Science). Описано типову процедуру реєстрації: вивчення бази та її правил, ознайомлення з вимогами до змісту й оформлення і з уже індексованими профільними журналами, приведення стандартів журналу у відповідність, подання заявки через електронну форму (назва, ISSN, сайт), листування з модераторами, за потреби укладення договору, завершення оформлення метаданих та експорт статей і випусків, як правило у форматі XML. Для редакцій видань з юридичної психології й судової експертизи перелік корисний як вихідна точка, проте він неоднорідний: поряд із провідними індексами цитування в ньому є бібліотечні каталоги, платформи для розміщення документів і сервіси з розрахунку імпакт-факторів різної репутації, тож вибір баз потребує критичної перевірки.

Ключові слова: наукометричні бази даних, індексування наукових журналів, Scopus, Web of Science, Google Scholar, електронні бібліотеки, репозитарії, реєстрація журналу, метадані, редакційна політика.

International Scientometric Databases: A List

Abstract. Editors of young journals in law, psychology and forensic science often need a practical starting point when planning indexing. The journal reproduces a list compiled by the internet project Publishing House (Vydavnytstvo), which supports scholarly journals online, of international scientometric databases, catalogues, repositories and digital libraries where a journal can be registered. According to the compilers, on 2 August 2017 the list contained 220 entries and was meant to be updated with readers' help. It covers international and regional, abstracting and full-text, multidisciplinary and specialised resources: Scopus and the Web of Science indexes, Google Scholar, BASE, ROAD, Index Copernicus, Ulrichsweb, ERIH PLUS, Crossref, EBSCO, OpenAIRE, Zenodo, WorldCat,

SSRN, SciELO, JSTOR, PubMed and PubPsych, university and national library catalogues, document-sharing platforms and the Vernadsky National Library of Ukraine. The compilers group the resources by the difficulty of registration: easy (mostly catalogues with lenient moderation), intermediate (abstracting and full-text databases with their own metrics, stricter moderation and review periods of one month to a year) and demanding (Scopus and Web of Science). They also outline a typical procedure: studying the database and its rules, adapting the journal's standards, submitting an application with the title, ISSN and website, corresponding with moderators, completing the metadata and exporting articles, usually as XML files. The list is a useful checklist, but it mixes leading citation indexes with library catalogues, hosting platforms and impact-factor services of uneven reputation, so editors should select databases critically.

Keywords: scientometric databases, journal indexing, Scopus, Web of Science, Google Scholar, digital libraries, repositories, journal registration, metadata.

Реферат оприлюднено в журналі 02.08.2019. Відомості про першу публікацію уточнюються редакцією.

References

1. Mizhnarodni naukometrychni bazy danykh (spysok) [International Scientometric Databases: A List] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. Vol. 4, No. 4 (22). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/992-mizhnarodni-naukometrichni-bazi-danikh-spisok (onovlena versiia vid 02.02.2020). [in Ukrainian].

«КОНСТИТУЦІЯ» ДЛЯ НАУКОВИХ ЖУРНАЛІВ ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ — PRINCIPLES OF TRANSPARENCY AND BEST PRACTICE IN SCHOLARLY PUBLISHING (ПРИНЦИПИ ПРОЗОРОСТІ ТА НАЙКРАЩОЇ ПРАКТИКИ НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ)[1] *(мова оригіналу — російська; назву подано в перекладі)*

Committee on Publication Ethics (COPE), Open Access Scholarly Publishers Association (OASPA), Directory of Open Access Journals (DOAJ), World Association of Medical Editors (WAME)

Реферат. Документ «Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing» (Принципи прозорості та найкращої практики наукових публікацій), який редакція називає «конституцією» журналів відкритого доступу, спільно уклали Committee on Publication Ethics (COPE), Open Access Scholarly Publishers Association (OASPA), Directory of Open Access Journals (DOAJ) і World Association of Medical Editors (WAME). Реферат пояснює, що в документі викладено принципи, які мають лежати в основі політики журналу й ураховуватися під час його просування до Scopus і Web of Science. Приводом до його появи стало зростання кількості заявок на членство в цих організаціях, якість яких дуже різнилася, тож принципи стали складником критеріїв оцінювання заявок. Критерії здебільшого ґрунтуються на напрацюваннях DOAJ; кожна організація може доповнювати їх власними вимогами, але не оприлюднює ні відомостей про отримані заявки, ні переліків видавців чи журналів, що не довели відповідності. Третю версію оприлюднено в січні 2018 р. (у блозі DOAJ – 15.01.2018); першу підготувала OASPA в грудні 2013 р., а на сайті DOAJ її розміщено в січні 2014 р. Версія 3 містить 16 принципів: вебсайт журналу; назва журналу; процес рецензування; власність і управління; керівний орган; редакційна команда й контактна інформація; авторське право і ліцензування; плата з авторів; процедура розгляду заяв про порушення в дослідженнях; публікаційна етика; періодичність; доступ; архівування; джерела доходів; реклама; прямий маркетинг. Реферат також характеризує організації-укладачів: COPE консультує редакторів і видавців з усіх аспектів публікаційної етики, але сам не розслідує окремих випадків; DOAJ підтримує достовірну інформацію про журнали відкритого доступу і перевіряє їх на відповідність стандартам; OASPA з 2008 р. представляє інтереси видавців відкритого доступу; WAME об'єднує редакторів рецензованих медичних журналів. Для українських фахових видань із судової експертизи та юридичної психології документ слугує переліком перевірних вимог до сайту, редакційної політики й етики, з яким варто звіряти журнал перед поданням до міжнародних баз.

Ключові слова: публікаційна етика, відкритий доступ, прозорість наукових публікацій, COPE, DOAJ, OASPA, WAME, редакційна політика, рецензування, наукометричні бази.

A "Constitution" for Open Access Journals: Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing

Committee on Publication Ethics (COPE), Open Access Scholarly Publishers Association (OASPA), Directory of Open Access Journals (DOAJ), World Association of Medical Editors (WAME).

Abstract. The Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing were drawn up jointly by the Committee on Publication Ethics (COPE), the Open Access Scholarly Publishers Association (OASPA), the Directory of Open Access Journals (DOAJ) and the World Association of Medical

Editors (WAME). The abstract published in the journal presents the document as a basic charter for open access journals and as a set of principles that a journal's policy should follow, particularly when it seeks indexing in Scopus or Web of Science. The organisations produced the principles after receiving a growing number of membership applications of widely varying quality, and made them part of the criteria for assessing such applications. The criteria rely largely on DOAJ practice; each organisation may add its own requirements and does not disclose applications received or lists of publishers and journals that failed to meet them. Version 1 was prepared by OASPA in December 2013; version 3 was released in January 2018. It sets out sixteen principles covering the journal website, journal name, peer review process, ownership and management, governing body, editorial team and contact details, copyright and licensing, author fees, handling of allegations of research misconduct, publication ethics, publishing schedule, access, archiving, revenue sources, advertising and direct marketing. The abstract also describes the four organisations and their missions. For Ukrainian journals in forensic science and legal psychology, the principles offer a checklist for reviewing website content, editorial policy and ethical standards before applying to international databases.

Keywords: publication ethics, open access, transparency, COPE, DOAJ, OASPA, WAME, editorial policy, peer review, journal indexing.

Першоджерело: *Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing / Committee on Publication Ethics (COPE), Open Access Scholarly Publishers Association (OASPA), Directory of Open Access Journals (DOAJ), World Association of Medical Editors (WAME). 3-тя версія. 2018. Реферат оприлюднено в журналі 02.08.2019.*

References

1. "Konstytutsiia" dlia naukovykh zhurnaliv vidkrytoho dostupu — Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing (Pryntsypy prozorosti ta naikrashchoi praktyky naukovykh publikatsii) [A "Constitution" for Open Access Journals: Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing] : referat / Committee on Publication Ethics (COPE) ta in. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. Vol. 4, No. 4 (22). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/993-konstitutsiya-dlya-nauchnykh-zhurnalov-otkrytogo-dostupa-principles-of-transparency-and-best-practice-in-scholarly-publishing-printsipy-prozrachnosti-i-luchshej-praktiki-nauchnykh-publikatsij (onovlena versiia vid 02.02.2020). [in Ukrainian].

1.3. РЕЦЕНЗІЇ ТА НОВІ ВИДАННЯ

ЕФЕКТИВНІ МЕТОДИ ІНТЕРВ'ЮВАННЯ ТА ДОПИТУ[1]

Gordon N. J., Fleisher W. L.

Реферат. Як дізнатися, що людина говорить неправду, і як отримати від неї правдиву інформацію так, щоб результат витримав перевірку в суді? Відповідь на ці питання Н. Дж. Гордон і В. Л. Флейшер дають у четвертому виданні посібника «Effective Interviewing and Interrogation Techniques» (London : Academic Press, 2019, 406 p.). Книга є керівництвом з проведення інтерв'ю з імовірними підозрюваними та допиту ймовірних правопорушників і поєднує криміналістичні оцінки, засновані на психофізіології, з аналізом невербальної поведінки. Автори послідовно розглядають пошук істини та природу правди й неправди, психофізіологічні основи криміналістичного оцінювання, підготовку до інтерв'ю чи допиту, методику тематичного інтерв'ю Моргана (Morgan Interview Theme Technique, MITT), криміналістичний аналіз висловлювань, формулювання нейтральних, релевантних і порівняльних питань, проєктивний аналіз мимовільних вербальних ознак та оцінювання невербальної поведінки. Два розділи присвячено криміналістичному оцінювальному інтерв'ю (Forensic Assessment Interview, FAINT): традиційному підрахунку балів і валідизації методики. Окремо висвітлено інтерв'ю з дітьми та особами з інтелектуальними порушеннями, складання звітів, проблему катувань і неправдивих зізнань, співбесіди під час прийому на роботу, скринінг пасажирів за вербальними й невербальними ознаками, правові аспекти, інтегровану техніку допиту, роботу із заявами, аудіо- та відеозаписами, розуміння агресивної поведінки й спілкування з розгніваними людьми, інструментальне виявлення обману за допомогою поліграфа та перспективні засоби пошуку істини. У додатках подано форми FAINT, зокрема зважену, і зразки анкет. За описом видавця, нове в четвертому виданні – отримання максимуму відомостей від потерпілих і свідків. Рецензент журналу Security Management (ASIS International) відзначає чітку структуру, підсумки ключових положень наприкінці кожного розділу та навчальні кейси. Посібник адресовано працівникам правоохоронних органів і служб безпеки, прокурорам, захисникам у кримінальних провадженнях і представникам сторін у цивільних справах; для українських поліграфологів і судових експертів-психологів він цінний розділами про формулювання питань, валідизацію інтерв'ю та межі допустимого психологічного впливу.

Ключові слова: інтерв'ювання, допит, виявлення неправди, психофізіологія, невербальна поведінка, поліграф, FAINT, MITT, неправдиві зізнання, формулювання питань, інтегрована техніка допиту.

Effective Interviewing and Interrogation Techniques

Gordon N. J., Fleisher W. L.

Abstract. How can an interviewer tell when someone is lying, and how can truthful information be obtained in a way that will withstand scrutiny in court? Gordon N. J. and Fleisher W. L. address these questions in the fourth edition of Effective Interviewing and Interrogation Techniques (London: Academic Press, 2019, 406 pp.). The book is a guide to interviewing probable suspects and interrogating likely perpetrators, combining forensic assessments based on psychophysiology with the analysis of nonverbal behaviour. The chapters move from the search for truth and the nature of truth and lies

to the psychophysiological basis of forensic assessment, preparation for the interview, the Morgan Interview Theme Technique (MITT), forensic statement analysis, the formulation of irrelevant, relevant and comparison questions, projective analysis of unwitting verbal cues and nonverbal behavioural assessment. Two chapters cover the scoring and validation of the Forensic Assessment Interview (FAINT). Further chapters deal with interviewing children and people with intellectual disabilities, report writing, torture and false confessions, pre-employment interviewing, passenger screening, legal considerations, the Integrated Interrogation Technique, statements and recordings, aggressive behaviour, and instrumental detection of deception with the polygraph. The appendices include FAINT forms and sample questionnaires. A reviewer for Security Management praised the clear structure, chapter summaries and case studies. The book is aimed at law enforcement and security professionals, prosecutors, defence lawyers and civil litigators, and it is relevant to polygraph examiners and forensic psychologists in Ukraine.

Keywords: interviewing, interrogation, deception detection, psychophysiology, nonverbal behaviour, polygraph, FAINT, MITT, false confessions, question formulation.

Першоджерело: *Gordon N. J., Fleisher W. L. Effective interviewing and interrogation techniques. 4th ed. Academic Press, 2019. 406 p.*[2] *Реферат оприлюднено в журналі 02.08.2019.*

References

1. Gordon N. J., Fleisher W. L. Efektyvni metody interviuvannia ta dopytu [Effective Interviewing and Interrogation Techniques] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. Vol. 4, No. 4 (22). URL: https://expertize-journal.org.ua/books/994-book-2 (onovlena versiia vid 20.08.2019). [in Ukrainian].

2. Gordon N. J., Fleisher W. L. Effective interviewing and interrogation techniques. 4th ed. Academic Press, 2019. 406 p. URL: https://shop.elsevier.com/books/effective-interviewing-and-interrogation-techniques/gordon/978-0-08-102610-6 (data zvernennia: 04.11.2026).

РОЗДІЛ 2. НОВИНИ ЖУРНАЛУ

26 липня 2019 року поліграфологи різних українських силових структур вперше закінчили повний базовий курс підготовки поліграфологів від Американського Міжнародного Інституту Поліграфа[1]

29.07.2019

Короткий зміст. З 21 травня по 26 липня 2019 року в Києві поліграфологи українських силових структур пройшли двомісячний базовий курс Американського міжнародного інституту поліграфа, про завершення якого повідомила Національна поліція. Навчання відбувалося в Академії патрульної поліції за підтримки посольства США, щоб сформувати резерв тренерів у правоохоронній сфері. Головний тренер курсу — американський поліграфолог Чак Слапскі, колишній директор Інституту поліграфа Міністерства оборони США з 34-річним досвідом. Слухачі отримали сертифікати й зможуть навчати колег.

02 серпня 2019 року відбулась презентація нової професійної літератури для державних та приватних поліграфологів, яка вийшла за сприяння Колегії поліграфологів України[2]

03.08.2019

Короткий зміст. 2 серпня 2019 року Колегія поліграфологів України презентувала нову професійну літературу для державних і приватних поліграфологів, видану за її сприяння. Автори: Віталій Шаповалов, Діана Алєксєєва-Процюк та Олег Рибальченко. Представлено методичні рекомендації «Особливості проведення передтестової бесіди в дослідженнях із застосуванням поліграфа», «Технологія застосування тестових форматів Utah CQT в поліграфологічних дослідженнях» і «Графічний аналіз тестограм електродермальної активності поліграфного тестування (ГАТРеда)». Учасникам пояснили, як використовувати окремі розділи в щоденній практиці.

Українські поліграфологи правоохоронних відомств представили Україну на найбільшому щорічному навчальному Семінарі (Seminar / Workshop) Американської поліграфологічної асоціації в США в 2019 році[3]

27.08.2019

Короткий зміст. З 25 по 30 серпня 2019 року п'ятеро поліграфологів правоохоронних органів України (НАБУ, ДПСУ, Національної гвардії та двоє від Національної поліції) за підтримки посольства США й у супроводі компанії Axciton Systems узяли участь у щорічному навчальному семінарі Американської поліграфологічної асоціації в Орландо (Флорида). Усі вони навчалися на першому в Україні базовому курсі Американського міжнародного інституту поліграфа (травень–липень 2019 року). Семінар зібрав понад 800 поліграфологів із 61 країни. Вперше українські поліцейські відвідали такий захід 2017 року в Лас-Вегасі.

У США в період з 25 по 30 серпня 2019 року відбувається найбільший 54 щорічний навчальний семінар Американської поліграфологічної асоціації[4]

27.08.2019

Короткий зміст. Повідомлення про 54-й щорічний навчальний семінар Американської поліграфологічної асоціації (APA), що проходив 25–30 серпня 2019 року в Орландо (Флорида) і зібрав понад 800 поліграфологів із 61 країни. Стисло викладено програму: стандарти практики (С. Дункан), зниження частки безрезультатних досліджень (М. Хендлер, М. Гуглер), кейси поліграфологів ФБР, техніка Utah MGQT (Д. Раскін), контрзаходи й датчик жувальних м'язів (Д. Крапол, У. Драгон), оновлення техніки Бакстера (П. О'Бурк), передтестове інтерв'ю (Р. Прадо, Р. Нельсон).

References

1. 26 lypnia 2019 roku polihrafolohy riznykh ukrainskykh sylovykh struktur vpershe zakinchyly povnyi bazovyi kurs pidhotovky polihrafolohiv vid Amerykanskoho Mizhnarodnoho Instytutu Polihrafa [On 26 July 2019, Polygraph Examiners from Various Ukrainian Law Enforcement Agencies Completed for the First Time the Full Basic Polygraph Examiner Training Course of the American International Institute of Polygraph]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2019. 29 lyp. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/986-26-lipnya-poligrafologi-riznikh-ukrajinskikh-silovikh-struktur-zakinchili-kurs-pidvishchennya-kvalifikatsiji-vid-amerikanskogo-mizhnarodnogo-institutu-poligrafa (onovlena versiia vid 30.07.2019). [in Ukrainian].

2. 02 serpnia 2019 roku vidbulas prezentatsiia novoi profesiinoi literatury dlia derzhavnykh ta pryvatnykh polihrafolohiv, yaka vyishla za spryiannia Kolehii polihrafolohiv Ukrainy [On 2 August 2019, New Professional Literature for State and Private Polygraph Examiners, Published with the Assistance of the Collegium of Polygraph Examiners of Ukraine, Was Presented]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2019. 3 serp. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/995-02-serpnya-2019-roku-vidbulas-prezentatsiya-novoji-profesijnoji-literaturi-dlya-derzhavnikh-ta-privatnikh-poligrafologiv-yaka-vijshla-za-spriyannya-kolegiji-poligrafologiv-ukrajini (onovlena versiia vid 03.08.2019). [in Ukrainian].

3. Ukrainski polihrafolohy pravookhoronnykh vidomstv predstavyly Ukrainu na naibilshomu shchorichnomu navchalnomu Seminari (Seminar [Ukrainian Polygraph Examiners of Law Enforcement Agencies Represented Ukraine at the Largest Annual Training Seminar (Seminar] / Workshop) Amerykanskoi polihrafolohichnoi asotsiatsii v SSHA v 2019 rotsi. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2019. 27 serp. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/997-ukrainskie-poligrafologi-pravookhranitelnykh-vedomstv-predstavili-ukrainu-na-ezhegodnom-krupnejshem-uchebnom-seminar-workshop-amerikanskoj-assotsiatsii-poligrafologov-v-ssha-v-2019-godu (onovlena versiia vid 31.08.2019). [in Ukrainian].

4. U SSHA v period z 25 po 30 serpnia 2019 roku vidbuvaietsia naibilshyi 54 shchorichnyi navchalnyi seminar Amerykanskoi polihrafolohichnoi asotsiatsii [The Largest 54Th Annual Training Seminar of the American Polygraph Association Takes Place in the USA from 25 to 30 August 2019]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2019. 27 serp. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/998-u-ssha-v-period-z-25-po-30-serpnya-2019-roku-vidbuvaetsya-najbilshij-54-shchorichnij-navchalnij-seminar-amerikanskoji-poligrafologichnoji-asotsiatsiji (onovlena versiia vid 04.09.2021). [in Ukrainian].

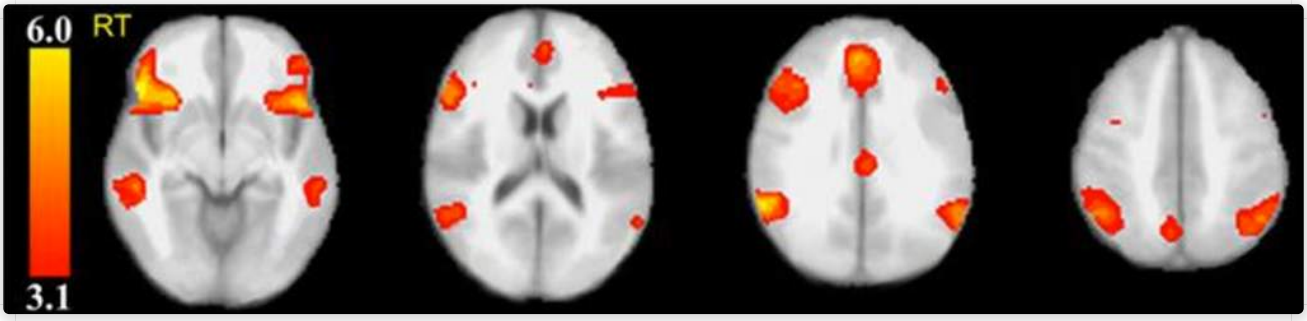
РОЗДІЛ 3. НОВИНИ ІНЖЕНЕРНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОТЕХНІКИ

НОВІ ТЕХНОЛОГІЇ

Виявлення ознак обману за допомогою МРТ мозку (винахід США, 2013)

29 жовтня 2013 року в США зареєстрували патент US 8571629 B2 «Detection of deception and truth-telling using fMRI of the brain» — винахід для виявлення ознак обману за допомогою функціональної магнітно-резонансної томографії мозку.

Серед авторів винаходу — відомий американський поліграфолог Натан Гордон, а також Scott H. Faro, Feroze B. Mohamed і Steven M. Platek. Спосіб передбачає, що під час відповідей досліджуваного на запитання (а) контролюють активацію кількох ділянок мозку і (б) вимірюють один чи кілька психофізіологічних параметрів, після чого результати об'єднують у комбіновану оцінку правдивості або обману. Додатково можна (в) вимірювати компоненти невербальної поведінки й ураховувати їх у загальній оцінці [1].

Зображення активації ділянок мозку за даними фМРТ [1]

Функціональна МРТ вимірює гемодинамічні реакції, тобто зміни кровотоку, спричинені активністю нейронів: коли ділянка мозку працює, приплив крові до неї зростає. Тому метод дозволяє побачити, які ділянки активуються, наприклад, під час відповідей на запитання [1].

Журнал також згадує статтю Д. Ленглебена і Дж. Г. Хакуна в «The Journal of Clinical Psychiatry» (2016) про контрольоване сліпе порівняння поліграфа і фМРТ у тесті на приховану інформацію [1].

References

1. V SSHA v 2013 godu zaregistrirovali Izobretenie na obnaruzhenie priznakov obmana s pomoshchyu MRT mozga. Sudovo-psikhologichna ekspertiza. Zastosuvannya poligrafa i spetsialnikh znan v yuridichniy praktitsi : vebsayt. 2018. 26 sich. URL: https://expertize-journal.org.ua/detektor-lzhi-poligraf/779-v-ssha-v-2013-godu-zaregistrirovali-izobretenie-na-obnaruzhenie-priznakov-obmana-ili-pravdy-s-pomoshchyu-mrt-mozga (onovlena versiia vid 26.01.2018). [in Russian].

ЧИТАЧІ ТАКОЖ ШУКАЮТЬ

В ІНТЕРНЕТІ

Пошукові запити зі словом «експертиза», які найчастіше вводили користувачі Google в Україні у липні–серпні 2019 р. — у період виходу цього номера[8]:

№	Запит	Індекс
1	судово медична експертиза	100
2	кпк	96
3	почеркознавча експертиза	56
4	експертиза проектної документації	43

Індекс популярності Google Trends: 100 — найчастіший запит періоду, решта — у відсотках від нього. Абсолютної кількості пошуків Google не оприлюднює. Найшвидше зростали запити: «кпк» (+150 %).

У ЖУРНАЛІ

Матеріали цього номера, які читачі відкривали найчастіше, — кількість переглядів їхніх сторінок на сайті журналу станом на 06.11.2026:

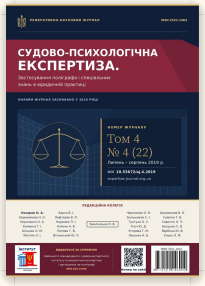
№	Матеріал	Переглядів
1	Назаров Олег Анатолійович	5 558
2	Міжнародні наукометричні бази даних (список)	3 379
3	Большаков Сергій Іванович	2 961
4	*Кириченко О. А., Ткач Ю. Д., Тунтула О. С.* Періодизація розвитку, поняття, система і дисциплінарні зв'язки. Лекція № 1. Курс лекцій з криміналістики: навчальний посібник	2 908
5	*Gordon N. J., Fleisher W. L.* Ефективні методи інтерв'ювання та допиту	2 621

Лічильник сайту журналу рахує всі відкриття сторінки матеріалу від дня її оприлюднення. Перегляди саме за період виходу номера журнал фіксує з листопада 2026 р.

Станьте автором журналу. Редакція приймає статті науковців, судових експертів, адвокатів, психологів і здобувачів наукових ступенів з юридичної психології, судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та спеціальних знань у юридичній практиці. Публікація безкоштовна, статтям редакція присвоює DOI, а читають їх ті, хто щодня працює в судах. Приєднуйтеся до спільноти судових експертів і дослідників: вимоги до статей і тез див. у розділі «Вимоги до оформлення»[9].

Потрібен судовий експерт? Якщо у справі, яку розглядає суд, виникли питання, що потребують спеціальних знань у галузі психології, зокрема щодо моральних страждань, психологічного стану учасника процесу, інтересів дитини чи психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа, зверніться до редакції. Допомо-

жемо визначитися з видом експертизи, сформулювати питання експертові й знайти фахівця з належною кваліфікацією. Запит — через форму «Консультація» на сайті журналу[10] або за телефоном +38 (093) 476-72-60.

Як цитувати номер

Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці : реферативно-науковий online журнал. 2019. Т. 4, № 4 (22). 41 с. DOI: https://doi.org/10.53672/ej.4.2019. URL: https://expertize-journal.org.ua/nomera/19783-2019-4-27.

References

1. Pro metu stvorennia Internet-vydannia [On the Purpose of Creating the Online Publication]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/o-celyah (onovlena versiia vid 29.06.2022). [in Ukrainian].

2. Kyivskyi mizhnarodnyi sudovo-ekspertnyi instytut psykholohichnoi ekspertyzy i doslidzhen na polihrafi [Kiev International Forensic Expert Institute of Psychological Expertise and Researchs on Polygraph, LLC] : zapys u reiestri naukovykh orhanizatsii Research Organization Registry (ROR). URL: https://ror.org/02xc7et08 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Vytiah z Yedynoho derzhavnoho reiestru veteraniv viiny vid 31.10.2026 № 31102026-00003569 [Extract from the Unified State Register of War Veterans of 31.10.2026 No. 31102026-00003569] : vidomosti pro subiekta veteranskoho pidpryiemnytstva (Nazarov Oleh Anatoliiovych) / Ministerstvo u spravakh veteraniv Ukrainy. Opryliudneno na storintsi "Pro naukovo-referatyvne vydannia" saitu zhurnalu. URL: https://expertize-journal.org.ua/o-nauchnom-izdanii (onovlena versiia vid 08.11.2026). [in Ukrainian].

4. Redaktsiina kolehiia [Editorial Board]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/redaktsijna-kolegiya (onovlena versiia vid 09.11.2026). [in Ukrainian].

5. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice]. 2019. Vol. 4, No. 4 (22). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.4.2019. [in Ukrainian].

6. DSTU 3017:2015. Informatsiia ta dokumentatsiia. Vydannia. Osnovni vydy. Terminy ta vyznachennia poniat [Information and Documentation. Publications. Main Types. Terms and Definitions]. [Chynnyi vid 2016-07-01]. Vyd. ofits. Pp. 4.14.2.2, 4.14.2.7. Referaty prats, opryliudnenykh ranishe, podano iz zaznachenniam imeni avtora ta dzherela zapozychennia vidpovidno do p. 1 ch. 2 st. 22 Zakonu Ukrainy "Pro avtorske pravo i sumizhni prava" vid 01.12.2022 № 2811-IX; akty orhaniv derzhavnoi vlady ta ofitsiini dokumenty sudovoho kharakteru ne okhoroniaiutsia avtorskym pravom (p. 3 ch. 1 st. 8 tsoho Zakonu). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Gary Dotson. First DNA Exoneration (Bluhm Legal Clinic, Northwestern Pritzker School of Law). URL: https://www.law.northwestern.edu/legalclinic/wrongfulconvictions/exonerations/il/gary-dotson.html (data zvernennia: 04.11.2026).

8. Google Trends : poshukovyi termin «ekspertyza», Ukraina, 01.07.2019–31.08.2019 [Google Trends: Search Term “ekspertyza”, Ukraine, 01.07.2019–31.08.2019]. URL: https://trends.google.com/trends/explore?date=2019-07-01%202019-08-31&geo=UA&q=%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%B7%D0%B0&hl=uk (data zvernennia: 06.11.2026). [in Ukrainian].

9. Vymohy do oformlennia statei i tez [Requirements for Articles and Abstracts]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/vimogi-do-oformlennya (onovlena versiia vid 08.11.2026). [in Ukrainian].

10. Konsultatsiia: zapyt na provedennia sudovoi psykholohichnoi ekspertyzy, doslidzhennia [Consultation: Request for a Forensic Psychological Examination or Study]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/konsultacia (onovlena versiia vid 28.10.2023). [in Ukrainian].

Відомості про журнал

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Назва: реферативно-науковий журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» (Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice). Електронне (online) видання.

Ідентифікатори: ISSN 2521-1463 (Online); штриховий код EAN-13 для періодичних видань 9772521146000; державний український ідентифікатор медіа R40-05509 (рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 26.09.2024 № 2785); префікс DOI 10.53672 (Crossref).

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович. Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025.

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі»; міжнародний ідентифікатор наукової організації ROR 02xc7et08.

Галузь: юридичні, психологічні науки. Періодичність: 1 раз на два місяці. Мови видання: українська, англійська.

Увага! Електронне видання не внесено до затвердженого Міністерством освіти і науки України переліку наукових фахових видань України.

ІСТОРІЯ ВИДАННЯ

Журнал засновано у травні 2016 р. кандидатом психологічних наук, доцентом, експертом-поліграфологом, правознавцем О. А. Назаровим на базі інформаційно-правового вебсайту з метою популяризації можливостей судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній практиці. Редакційну колегію сформовано у квітні 2017 р. під час ISSN-реєстрації видання.

БАЗИ ДАНИХ, РЕЄСТРИ ТА БІБЛІОТЕКИ

Реєстр суб'єктів у сфері медіа; Google Scholar; ISSN International Centre — ISSN Portal; Crossref; Scilit (MDPI); Відкритий український індекс цитувань (OUCI, ДНТБ України); ICI World of Journals (Index Copernicus, паспорт журналу); Реєстр наукових видань України (УкрІНТЕІ); Polska Bibliografia Naukowa (PBN). Інші каталоги: ResearchBib.

ПОЛІТИКА ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ

Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту, підтримуючи принципи вільного поширення наукової інформації та глобального обміну знаннями задля загального суспільного прогресу.

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

Поштова адреса: 01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, абонентська скринька В-62. Засновник — видавець: тел. +38 (093) 476-72-60; e-mail: nazarovua@ukr.net. Заступники головного редактора: д-р психол. наук, професор Євдокимова Наталя Олексіївна (yevdokymova@ukr.net); д-р юрид. наук, професор Кириченко Олександр Анатолійович (alankir23@ukr.net). Сайт: expertize-journal.org.ua; e-mail редакції: info@expertize-journal.org.ua.

ЕЛЕКТРОННЕ НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

2019. Том 4, № 4 (22)
липень–серпень 2019 року

Реферативно-науковий online журнал

Засновник, видавець, відповідальний за випуск — Назаров О. А.

Видається за сприяння Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі (ROR 02xc7et08).

Формат А4 (210×297 мм). Гарнітура Source Serif 4. Обсяг 41 с.

DOI 10.53672/ej.4.2019. Ідентифікатор медіа R40-05509. ISSN 2521-1463 (Online).

Видавник Назаров О. А. Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025.

01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, а/с В-62. Тел. +38 (093) 476-72-60. E-mail: nazarovua@ukr.net

expertize-journal.org.ua